

Předjarní Hodonín patřil amatérské Thálii

PhDr. Vít Závodský

V tomto okresním městě probíhal ve dnech 10.-14. března 2009 již 7. ročník jihomoravské krajské dvojpřehlídky amatérských divadel s označením **Hobblík** (zahrnuje činoherní a hudební soubory s výběrem na Divadelní Děčín) a **Mumraj!** (pro věkem 15-21 let limitované studentské kolektivy s možností postupu na Mladou scénu 2009 Ústí nad Orlicí). Do Masarykova rodiště se už před časem přesunula z dřívějšího dlouholetého působiště v Blansku a letos ji pod záštitou přítomného hejtmána Michala Haška pořádal v součinnosti s třemi dalšími organizacemi Dům kultury Hodonín v čele s obětavým ředitelem instituce i obou soutěží Zdeňkem Grombiříkem. Kvůli menšímu počtu zájemců se tu letos nekonal Jarní divadelní festival s nominací na Šrámkův Písek.

Pětidenní program (naštěstí se nepřekrývající) s celkovou účastí 16 soutěžících souborů (většinou z jižní Moravy, ale třeba též z Prahy nebo Opavy) byl velmi nabitý a jako vítaný host jej ještě obohatilo slovenské Záhorácké divadlo z blízké Senice s příjemným nářečným pořadem Ňedzela na Záhorí. Mezi sympatická specifika „akce Hodonín“ náleží nejen neběžná repertoárová pestrost s přirozeným střídáním až propojováním nejrůznějších žánrů, ale také při vzájemném respektu generační sblížení věkově disparátních účinkujících – od ochotnických matadorů po dětské „kandrdasy“. Vynalézavými prostorovými proměnami rozlehlého „kulturáku“ vznikla nová lokalita originálně vyzdobené obsluhované čajovny a současně jedno z míst pro veřejnosti přístupné tzv. „čajové řečičky“, které se nejednou protáhly přes půlnoc a v nichž se členové dvou průběžně se doplňujících porot v přátelsky vstřícných, ale kriticky věcných rozborech všem vystoupením podrobně věnovali. Možnost spartánského noclehování na galerii a přilehlých chodbách přímo v DK, kde se vytvořila věru svérázná atmosféra, dala několika mladým partám šanci zdržet se déle. Při rozumné redukci dřívějších nadbytečných doprovodných programů mohli návštěvníci lépe vychutnat foyerové výstavy i celkový ráz kroji oživené přehlídky s motem „Vítajte na Slovácku“, o nějž pečoval Studentský parlament, vydávající též solidní každodenní Zpravodaj.

Hobblík 2009 – opět tematická i žánrová všehochuť

Letošní účast desítky souborů dokonce z devíti míst, zařazovaných zpravidla na hodiny večerní až noční, přiřadila jej k našim nejobeslanějším krajským soutěžím a vyvolávala úvahy o vhodnosti případné předběžné selekce přihlášených. Najít u velkého počtu účastníků společného dramaturgického jmenovatele bylo by z hlediska námětového i žánrového velmi obtížné. Mírně převažoval zábavný repertoár, nechyběla však témata ideově závažná, hudební útvary ani pokusy o vlastní autorskou tvorbu. Výhradně amatérští inscenátoři se podělili o 18 převážně individuálních, především hereckých diplomů. Vymezený rozsah článku nedovoluje věnovat všem nastudováním bližší, byť jen informativní pozornost. Celkově dobrou úroveň soutěže s minimem vystoupení problematických překračovala zhruba čtveřice představení, znamenajících výrazný přínos ve více jevištních složkách.

První ze zřetelnějších repertoárových linií utvářely – podobně jako loni – cizí konverzačky s pevným textem. S oblibou se jim věnuje obětavý hostitelský **Svatopluk DK Hodonín**, tentokrát s proškrtanou konfekční detektivní komedií **Holgera Eckerta** v přetlumočení Františka Mišky a Aleny Kožíkové **Mrtvý přišel na návštěvu**. Dějově spleťtý zmařený pokus o podvod bankovního ředitele vyšel ostřílené herečce a režisérce Bětě Švancerové při odpovídajícím typovém obsazení (diplomy Věře Slezákové a Marii Bravené) i pečlivé dikci za váznoucího tempa nedotažených výstupů přece jen dosti ploše. Srovnatelně si vedlo nepočetné sokolské **Ochotnické divadlo Boskovice** v případě hry francouzské autorské dvojice **Jean-Jacques Bricaire** a **Maurice Lassayques** **Velká zebra aneb Jakže se to jmenujete?** Za klíčovou hereckou kreaci odměněný režisér Lubomír Slezák sice značně

zredukovaný překlad Jaromíra Janečka počestěním jmen i drobnými aktualizacemi zpestřil, nedokázal však dát plytké, verbálně laděné zápletky jevištní situační tlak, takže jeho statické starší nastudování ztratilo v druhé části večera syžetovou zajímavost i kontakt s hledištěm. Soutěžní závěr pak náležel **Divadelnímu spolku Bezgest Moravský Krumlov** s údajně nejlepší francouzskou hrou roku 2003 **Takový malý žertík** z pera **Jeana Della** a **Géralda Sibleyrase**, zčeštěnou Matyldou a Michalem Lážňovskými. Opět na slově založenou předlohu z rodokmenu textů Marivauxových či Sheridanových o nekontrolovatelném vlivu pomlouvačné „poplašné zprávy“ na piknikové partnerské vztahy zvládl hrající režisér Marek Ostrovský tak, že své řečově kultivované partě vybojoval diplom za vyrovnanou hereckou složku.

K závažnější tematice na podkladě známých dramát se obrátily dva soubory, městský a vesnický. Přehlídku sympaticky odstartovalo **Divadlo NABOSO Boskovice**, kde Tomáš Trumpeš po loňské odvážně aktualizované Maryše představil druhou část své „moravské trilogie“ *Noci na rovinách – Gazdinu robu* od **Gabriely Preissové**, kterou nota bene inspiroval právě hodonínský pobyt. Dále rozvinul svou dosavadní poetiku a znovu výrazně prokrácenou tragédii učinil základem generační výpovědi postmoderního jevištního tvaru. V originálním a sofistikovaném, porotou oceněném dramaturgicko-režijním pojetí sice ponechal např. dobový dialekt předlohy, avšak v počtu figur hodně zredukovaný příběh (obě selky navíc hrají muži) nešťastně zamilované krajčičky Evy zasadil do kontextu životního osudu zpěváka Kurta Cobaina – vždyť přece „lepší je shořet než vyhasnout“, jak naznačuje podtitul inscenace. Její součástí je hudba Cobainovy skupiny Nirvana v podání revivalové kapely se Zpěvačkou Jaroslavy Šimákové, která rovněž přebírá repliky několika eliminovaných postav a od úvodního výstupu venkovské tancovačky tragický děj „chóricky“ rámuje a vhodně člení. Nirvana inspirovala také pódiové scénografické řešení, jež svou symbolikou odkazuje k Evinu zemřelému dítěti, Mánkově orientaci na majetek i k sebevraždě vodním hlubinám. Sporné zůstalo vypuštění syžetově klíčové sekvence Mánkovy veřejně projevené zbabělosti před šlechtou na dožínkách. Na pozadí současné série inovujících profesionálních nastudování *Gazdiny roby* představuje boskovický pokus upřímnou snahu o uvážlivé hledání dnešního mladého přístupu ke klasické tradici, a to v rámci promyšleného širšího projektu.

Letos se v Hodoníně objevil také velmi zkušený, početný a věkově strukturovaný **Divadelní spolek bratří Mrštíků Boleradice**, který v modernizovaném působišti pořádá vlastní krajskou přehlídku Jarní sešlost a je dobře znám i z Jiráskova Hronova nebo Krakonošova podzimu ve Vysokém nad Jizerou. Zdejší dlouholetá režisérka i scénografka Alena Chalupová vzhledem k překvapivým lokálním paralelám vhodně zvolila a správně prokrátila poměrně známou biografickou hru **Josefa Boučka Noc pastýřů**, jež na údelu obrozeneckého venkovského kantora a skladatele Jana Jakuba Ryby modelově zachytila marný zápas hrdé individuality s despotickým a malicherným okolím. Dvouhodinové, reprízami usazené nonstop nastudování, pracující se simultaneitou výstupů z rozličných prostředí a výrazným zapojením vokální nahrávky pastorální mše, zdárně čelilo dramatikovu poněkud schematizujícímu pojetí lidsky přesvědčivým ztvárněním vnitřně problematizovaných postav (diplomy si odváželi Luboš Straka, Antonín Koráb a Radek Omasta v rolích J. J. Ryby, faráře Kašpara Zachara a komisaře Kreuzenfelda), takže přes diskusní detaily dospělo ke kvalitnímu výsledku a živému diváckému ohlasu.

K oblasti moderní dramatiky zaměřila trojice souborů, a to vesměs úspěšně. Po loňské stylově čisté adaptaci *Grinovy Jessie* a *Morgiany* nabídlo agilní, repertoárově mnohostranné **Divadelní studio „V“ Brno** oblíbenou grotesku **Ladislava Smočka Podivné odpoledne Dr. Zvonka Burkeho**. Hostující režisér Bob Němec projevil cit pro slovní vtíp, vypointovanost i gradaci mírně obohacených gagových situací. V herecky vyrovnaném a zafixovaném večeru (part buranského Václava byl zčásti transformován do brněnského „hantecu“) v titulní roli výrazně dominoval mladý, mimicky i pohybově velmi disponovaný, diplomem odměněný

Petr Adamec: aniž by kopíroval „gerontní“ pojetí Boleslava Polívky, až marnotratně vyšperkoval figuru bizarního podivína sérií poloimprovizovaných klaunských etud a byl jednoznačným motorem večera. Dvojici kultivovaných kreací při neběžných pamětních nárocích na Evu Čurdovou a Pavla Holíka vyzdvihla porota u zkušeného **NaKop Týjátru Jihlava** s dva roky starou, již na znojemské seniorské přehlídce předvedenou inscenací známého textu americko-kanadského dramatika **Johna Murrella Poslední léto Sarah Bernhardtové**, přeloženého Alexandrem Jerie. Retrospektivní vzpomínkové zpřítomňování životních epizod slavné evropské hvězdy režisér Petr Soumar sice průběžně dosti proškrtal, delší nonstop vystoupení se však ani při vstřícných diváckých reakcích neubránílo stereotypu a monotónnosti „vyprávěného“ divadla. Po loňské aktualizované sadovské provokaci Jeden ze 120 zaujalo **Divadlo Prkno Veverská Bítýška** (každoročně pořádá vlastní červené festivaly) dalším dramaturgickým objevem – čerstvou českou premiérou komorní předlohy současného argentinského spisovatele **Eduarda Rovnera Společnost** (překlad Ivory Rodriguez), dokonce v alternaci připravenou zdejším dlouholetým režisérem Pavlem Vašíčkem. Zachycuje problém samoty člověka v dnešním světě a jeho touhu po blízkosti a porozumění, která může být tak urputná, že až začne ohrožovat svobodu druhého. Příběh podivného milostného trojúhelníku postaršího manželského páru Osvalda (Vít Jakubec) a Anny (Jaroslava Vykoupilová), jehož spokojenou nudu náhle naruší neznámá žena Magda (Eva Jakubcová), umístila odměněná scénografie – nejspíš po příkladu Dürrenmattovy Play Strindberg – do boxerského ringu s diváky ze tří stran, čímž zdůraznila a také ironicky okomentovala drsné slovní i fyzické souboje postav. V zajetí onoho bezvýhodného prostoru si po sérii knockautů v otevřeném závěru všichni uvědomí, že by namísto ubíjejících konfliktů mohli zkusit utvořit sice poněkud kuriózní, avšak tolerantní „společnost“. Vyrovnaný, diplomý si odvážející trojlístek interpretů demonstroval téma s plným pochopením pro vlastní úhel pohledu každého z aktérů a tvořivým způsobem jej antiiluzivními prostředky rozvinul do kompaktní struktury a přesné souhry, která je pro Prkno odjakživa typická.

U zbývajících dvou vystoupení jsme zaznamenali úsilí o autorské experimentování, jehož výsledek však ne zcela naplnil ambiciózní představy realizátorů. Po třech letech se v Hodoníně objevil „divadelně hudební“ soubor **Loutky bez nitek** z nedalekého **Kobylí**, opět pokoušející štěstí v oblasti autorských muzikálů. Scenárista a režisér **Ivo Kovařík** v součinnosti s celou řadou písňových textařů a skladatelů prezentoval **Pírkem z anděla** obtížně pojmenovatelný a analyzovatelný, textově i jevištně hybridní tvar v příběhu skupiny mladých lidí, kteří si slíbí trvalé přátelství a jeho pevnost se rozhodnou prověřit hrou, v níž se mění v spásonosné anděly či šalebné přízraky. Nejdlejší spektakl soutěže, patrně nezáměrně vzdáleně připomínající středověké morality nebo barokní alegorie o údělu jedince volícího mezi dobrem a zlem, ve své málo přehledné eklektičnosti a začátečnických nedostacích podtrhl naivně výchovný „misionářský“ aspekt kolektivním zápallem, zejména pak oceněnou half-playbackovou pěveckou složkou. Výlučností a zašifrovaností jiného druhu se vyznačovalo nedlouhé vystoupení vysokoškolského ansámblu **PuMoWo Brno**, loňského hodonínského nominovaného účastníka ŠP. Starší scénář **III sestry** ze šuplíku režiséra **Martina Macháčka** měl se stejnojmenným Čechovovým dramatem jen volnou souvislost ve jménech a situačně posunutých motivech, upomínaje spíše na filozofii Beckettova Čekání na Godota. Čtveřice sourozenců, prodlévajících s kufry na imaginárním alegorickém nádraží před neuskutečněnou cestou do Moskvy, v pěti pojmenovaných „epizodách“ chladně statickou rozmluvou (nebo dokonce jen čtením) odhalovala svá nitra, sny i většinou promarněné šance. Přehlídkové vystoupení bylo teprve riskantní premiérou, která jak textovou enigmaticností, tak zejména jevištní koncepcí bohužel příliš nepřesvědčila.

Vítězem 7. ročníku **Hobblíku 2009** s nominací na celostátní přehlídku Divadelní Děčín 2009 se tedy stala inscenace **Společnost Divadla Prkno Veverská Bítýška**, jediné doporučení získalo **Divadlo NABOSO Boskovice** s nastudováním **Gazdina roba**.

Mumraj! 2009 – přínos -náctiletých

Z někdejšího hobblíkovského „off-programu“ časem vykryštovala regulární postupová přehlídka pro věkem vymezené studentské soubory. Její vystoupení se obvykle odehrávají dopoledne či brzy po obědě, aby bylo zajištěno vrstevnické žákovské publikum. Letos jsme tu zhlédli šest souborů z pěti měst, zpravidla působících při rozličných školách. Jejich členové si nakonec odváželi jen čtyři většinou individuální diplomy. Celková úroveň byla dosti kolísavá, s výrazným odstupem nepočtené špičky a ostatních.

Různorodý repertoár Mumraje opíral se pouze v jednom případě o „cizí“ pevný text. Šlo o **Divadlo Tramtarie Olomouc**, kde se dramaturg Matyáš Dlab a režisér Pavel Gejguš pokusili o věru svéráznou adaptaci půvabné humoristické prózy **Vladislava Vančury Rozmarné léto**. Na scéně sestávající z lehátek a kovových šatnových skříněk nechali trojici plovárenských kumpánů stereotypně konzumovat lahvové pivo, neváhali s vulgarizací nevhodně obměňované, jazykově noblesní předlohy a z dvojice kočovného kouzelníka Arnoštka s družkou Annou coby dobové poetistické oslavy osvobodivého komediantství učinili pár pofidérních agentů z reklamního šotu, dryáčnický vnucující poruchové vysavače.

Dva soubory hledaly inspiraci v zahraničních sférách. **Divadlo Naposledy Brno** jsou zřejmě talentovaní naprostí začátečníci bez větších zkušeností i stálého působiště. Scénář režisérského **Jana Cimra Zrcadla** se hlásil k bližší nespecifikovaným irským pověstem. Krátký, leč rozkouskovaný a málo čitelný příběh královské rodiny, dvorního šaška a čarodějnice Enyi (oceněná Terez Cvejnová), snažící se též o symbolicko-filozofické momenty, zůstával zatím v příliš obecné rovině a prospěl by mu vzhled důsledného dramaturga. Na Slovácko rád až zdaleka přijíždí **DS Škorně Gymnázia Botičská Praha**, zaměřený na rozličné hudební útvary. Ve spolupráci s několika skladateli napsala scenáristka a režisérka prof. **Dana Nováková** biograficky podloženou hru s textově kvalitními melodickými písněmi **Lope de Vega**. Formou „divadla na divadle“ poměrně vynalézavě propojila epizodu z působení proslulého literáta španělského „zlatého věku“ v tehdejší divadelní společnosti s autentickými pasážemi z jeho dramatu Fuente Ovejuna, takže se vzpoura vesničanů proti násilnickému komturovi zajímavě proloupla s intrikami a osobními antagonismy mezi zkoušejícími kočovnými komedianty i s motivy obětavého přátelství, lásky a cti. Početný, pro původní muzikály disponovaný studentský soubor s několika nadějnými interprety (diplom Lence Jelínkové za ztvárnění postavy Cikánky) v dobových kostýmech i zásluhou dynamické choreografie snadno ovládl rozlehlé jeviště i pozornost vrstevnického hlediště.

Již třetím rokem po sobě pustil se do „jevištního comicsu“ dvojnásobný vítěz Mumraje, **Divadlo Bedřicha Kaněry při Obchodní akademii Břeclav**, a to znovu exploatací dnes již klasických a stále oblíbených příběhů **Jaroslava Foglara**, tentokrát pod názvem **Stínadla se bouří aneb Rychlé šípy III**. Adaptátorce a režisérce prof. Daně Vilímkové ovšem tentokrát za vhodný podklad neposloužil kreslený seriál (ostatně již zdramatizovaný uherskohradišťským Robertem Bellanem), nýbrž scénicky obtížněji zpracovatelný román. V obměněném, typově odpovídajícím obsazení základní pěti i Bratrstva kočičí pracky se mírně ozvláštnily dobrodružné i moralizující atributy chlapeckého leporela s méně přehledným vontským prostředím. Vytrácející se tvarová a stylová kompaktnost nicméně potvrzovaly, že další „vstup do téže řeky“ už nebyl sympatickému, diplomem oceněnému kolektivu tolik ku prospěchu.

Zbýlé dva soubory s chutí reflektovaly sobě nejbližší školní prostředí. Pravidelný hodonínský soutěžící, šikovná dětská parta **Štěk Opava**, léta vedená autorem původních textů **Danielem Kollmannem**, přivezla nedlouhé, zjevně z vlastních zážitků účinkujících vycházející perziflažové pásmo **Rošťáci**. Jednoduše individualizovaní třídní týpci „mluvících“ jmen v hyperbolizovaných etudkách systematicky provokovali a šikanovali karikované, dosti bezmocné kantory. V porovnání s nezávaznou besídkou Štěku šlo při

zpracování námětu generační vzpoury daleko hlouběji **Divadlo Krátký rozum Brno**, systematicky, byť s průběžně proměňovanou sestavou a stále rostoucí úrovní působící při Gymnáziu Matyáše Lercha pod promyšleným osobnostním vedením předlohy jim píšícího prof. **Stanislava Zajíčka**. Po pásmu z bohémských veršů Milana Ohniska Obejmi démona! přišla tedy opět vlastní „hra na rebelii“ **Školní vzpoura!** Od výstupů podložených spíše jen lokálně (skupina studentů obelstí tělocvikáře a v noci obsadí ředitelnu ústavu, vnímaného jimi jako „nehoda duše“) přecházela ke společnému jevištnímu zpracování záležitostí daleko závažnějších: k postojovému rozdělení zprvu svorné party po dravém vpádu komerční televizní stanice a zejména k tématu bezohledné manipulace či demagogie s jejich vlivem na svobodné vnímání rozporuplného konzumního světa i zodpovědné hledání individuálního místa v něm (diplom Kryštofu Bartošovi za role Míši a Karla Martinkoviče). Z počáteční variace na často exploatovaný antagonismus študáků a kantorů vyklubala se tedy zobecňující, velmi aktuální metafora „ukradené revoluce“. Nastudování s osmi sekvencemi a prologovou filmovou dotáčkou tím získalo punc mladistvě bezprostředního angažovaného pohledu na současný stav naší společnosti a rovněž nabídlo užitečnou metodickou konfrontaci s podobnými, učiteli vedenými školními kolektivy. Poprávu udělil hejtman Jihomoravského kraje prof. S. Zajíčkovi za soustavné inspirativní vedení studentských souborů speciální cenu.

Vítězství **Mumraje! 2009** s nominací na celostátní přehlídku Mladá scéna 2009 v Ústí nad Orlicí náleželo inscenaci **Školní vzpoura! Divadla Krátký rozum Brno**, jediné doporučení získal **DS Škorně Praha** s nastudováním **Lope de Vega**.